

Міністерство освіти і науки України
Хмельницька обласна рада
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Наукове товариство студентів, магістрантів, аспірантів,
докторантів і молодих учених

*Збірник
матеріалів всеукраїнської студентської
науково-практичної конференції*

«Студентська молодь у науці»

16 травня 2023 року

Студентська молодь у науці: матеріали всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (Хмельницький, 16 травня 2023 р.)

УДК 37.013-057.876 (063)

ББК 74.489.278,215.1

С 88

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
(протокол № 6 від 19 травня 2023 р.)*

С 88 Студентська молодь у науці: матеріали всеукр. студ. наук.-практ. конф. (Хмельницький, 16 трав. 2023 р.). Хмельницький: ХГПА, 2023. 250 с.

Редакційна колегія: Шоробура Інна Михайлівна, ректор Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (голова); Галус Олександр Мар'янович, проректор з наукової роботи ХГПА, доктор педагогічних наук, професор (співголова); Поліщук Олександр Сергійович, проректор з науково-педагогічної роботи ХГПА, доктор філософських наук, професор; Ворник Марія Миколаївна, проректор з міжнародних зв'язків ХГПА, кандидат педагогічних наук, доцент; Біницька Олена Петрівна, проректор з економічних питань ХГПА, кандидат економічних наук, доцент; Дарманська Ірина Миколаївна, декан факультету початкової освіти та філології ХГПА, доктор педагогічних наук, доцент; Пісоцька Леоніда Станіславівна, декан факультету дошкільної освіти та психології ХГПА, кандидат педагогічних наук, доцент; Бучківська Галина Вікентіївна, декан гуманітарного факультету ХГПА, доктор педагогічних наук, професор; Крищук Богдан Степанович, начальник наукового відділу ХГПА, кандидат педагогічних наук, доцент; Крищук Валентина Леонідівна, методист наукового відділу ХГПА, кандидат філологічних наук, доцент; Шевченко Дар'я, голова Наукового товариства студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХГПА.

Матеріали всеукраїнської студентської науково-практичної конференції включають статті з актуальних проблем педагогіки, психології, філології, історії, культурології, менеджменту, соціальної роботи, туризму, мистецтвознавства.

Цей матеріал адресований науковцям, аспірантам, студентам, педагогам-практикам.

Рецензенти:

Галус О.М. – проректор з наукової роботи ХГПА, доктор педагогічних наук, професор;

Поліщук О.С. – проректор з науково-педагогічної роботи ХГПА, доктор філософських наук, професор.

© Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 2023

© Ільїнський С.В., (обкладинка), 2023

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

<i>Очеретна Анастасія</i> Шкільна історична освіта: «війна» наративів.....	10
<i>Нінадовська Анастасія</i> Мова толерантності та мова ворожнечі в умовах російсько-української війни.....	13
<i>Йолтуховська Софія</i> Проблематика мовного питання в Україні.....	17
<i>Кондратюк Надія</i> Місце емоційного інтелекту в соціально-психологічній адаптації у воєнний період.....	20
<i>Логвінова Людмила</i> Скаффолдинг у навчанні дітей з особливими освітніми потребами.....	23
<i>Ткачук Вероніка</i> Репрезентація жіночих образів в українському кінематографі.....	25
<i>Кашуба Лілія</i> Слобожанщина – туристична Мекка України.....	29
<i>Лістовська Ганна</i> Збагачення словникового запасу дітей дошкільного віку під час вивчення казок В. Сухомлинського.....	33
<i>Левчук Дар'я</i> Казка як засіб розвитку зв'язного мовлення молодших школярів.....	35
<i>Компанієць Вікторія</i> Символіка фітоніма ГРЕЧКА у складі фразеологізмів української мови.....	39
<i>Зінкевич Дар'я</i> Розвиток автономії підлітків покоління Alpha у процесі навчання іноземної мови.....	42
<i>Середа Наталія, Кирушок Дар'я</i> Формування здоров'язберезувальної компетентності в дошкільників: аналіз «Базового компонента дошкільної освіти».....	45
<i>Струц Николь</i> Специфіка використання гаджетів у фітнес тренуваннях онлайн-формату.....	48
<i>Потапова Юлія</i> Економічний розвиток степового регіону України у складі Золотої Орди.....	50

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ

ПЕДАГОГІКА, СОЦІАЛЬНА РОБОТА

<i>Атаманчук Валерія</i> Різноманітність використання ігор на уроках мовно-літературної галузі в початкових класах.....	54
<i>Бегунець Костянтин</i> Основні засади функціонування системи електронного документообігу в освітніх закладах.....	58
<i>Березовенко Ольга</i> Особливості використання методів групової та парної роботи на уроках української літератури при вивченні лірики.....	61

<i>Бигар Віталія</i> Комп'ютерні ігри як засіб підвищення рівня знань молодших школярів.....	63
<i>Білобрицька Діана</i> Гендерні стереотипи в суспільстві – походження та наслідки.....	67
<i>Богуш Максим</i> Інтеграційний підхід в педагогіці.....	71
<i>Бойчук Артур</i> Лялька-мотанка як інструмент формування етнічної та культурної ідентичності учнів.....	72
<i>Будник Юлія</i> Особливості організації позакласної роботи в початковій школі.....	74
<i>Гайдук Роман</i> Проблеми періодизації багаторічного спортивного тренування у плаванні.....	77
<i>Гринчук Олеся</i> Особливості використання принципів конструктивно-модельовальної діяльності дітей старшого дошкільного віку в процесі впровадження STREAM-освіти.....	80
<i>Демчук Тарас</i> Технології інтервованого навчання.....	83
<i>Денисюк Тетяна</i> Проблема формування «soft skills» в учнів початкових класів: зарубіжний досвід формування емоційного інтелекту.....	85
<i>Дзиковська Аліна</i> Роль української мови у формуванні національно-патріотичних почуттів особистості.....	87
<i>Доманська Альона</i> Формування мовленнєвої компетентності учнів старшої школи на основі використання англійськомовних автентичних відео-та аудіоматеріалів.....	90
<i>Журавльова Марія</i> Особливості відхилень у поведінці дітей старшого дошкільного віку.....	95
<i>Заболотна Дарина</i> Формування в старшокласників умінь вживати паралінгвальні фразеологізми.....	97
<i>Захаренко Ірина</i> Формування позитивної мотивації учнів середньої школи.....	100
<i>Ільчишин Марія</i> Методичні засади розвитку мовленнєвої творчості молодших школярів на основі партнерства.....	104
<i>Карнатівська Валерія</i> Естетичне виховання учнів 10-11 класів на уроках української мови.....	106
<i>Киричук Світлана</i> Використання гри з старшими дошкільниками з розладом аутистичного спектру для розвитку комунікативних навичок.....	108
<i>Копайгородська Анастасія</i> Психолого-педагогічні засади формування теоретико-літературний понять для формування читацької самостійності учнів 5-6 класів.....	111
<i>Костак Аліна</i> Позаурочна робота з формування міжкультурної компетентності здобувачів початкової освіти.....	117

<i>Костишак Наталія</i> Реалізація інтегративного підходу в процесі формування комунікативних умінь молодших школярів.....	120
<i>Краска Людмила</i> Роль казки в математичному розвитку дітей старшого дошкільного віку.....	122
<i>Крупницька Олександра</i> Проблеми навчання дітей з ДЦП в закладах освіти.....	126
<i>Кузьмінська Анастасія</i> Особливості роботи з внутрішньо переміщеними особами.....	128
<i>Кустовська Оксана</i> Діалог як форма роботи закладу дошкільної освіти з сім'єю.....	131
<i>Кучер Наталія</i> Правове виховання молодших школярів: соціально-педагогічний аспект.....	135
<i>Ляпунова Альона</i> Розвиток творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку засобами нетрадиційних технік зображувальної діяльності.....	138
<i>Мельник Данійл</i> Praising and correcting students wisely.....	140
<i>Мірач Вадим</i> Інформаційно-комунікаційні технології в реалізації міжпредметного підходу в Національній академії Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.....	143
<i>Мішкова Вікторія</i> Педагогічні засади для розвитку екологічної свідомості учнів.....	147
<i>Натяжко Леся</i> Використання елементів народної математики у закладах дошкільної освіти.....	150
<i>Недіна Ксенія</i> Підготовка майбутніх учителів географії до використання інформаційно-комунікаційних технологій.....	154
<i>Понось Діана</i> Математичні дослідження в педагогіці.....	158
<i>Приданюк Анастасія</i> Сутність творчих здібностей та їхнє значення в педагогічній діяльності вчителя початкової школи.....	160
<i>Протас Ангеліна</i> Розробка відеоуроків для дистанційного вивчення аналітичної геометрії на площині.....	163
<i>Рубанович Руслана</i> Формування картографічних знань і вмінь в учнів при вивченні шкільного курсу географії.....	165
<i>Рудакевич Юлія</i> Важливість впровадження інтеграційного підходу у зміст навчальних дисциплін вищої школи.....	169
<i>Савуляк Анна</i> Розвиток комунікативної компетентності молодших школярів за допомогою сторітелінгу.....	170
<i>Садварій Ангеліна</i> Реалізація компетентнісного підходу в НУШ.....	174

навчальних закладів. К.: Центр учбової літератури, 2013. 415 с.

4. Юніцька Н.М. Теорія літератури в школі. Х.: Вид. група «Основа», 2012. 127с. (Б-ка журн. «Вивчаємо українську мову та літературу»; Вип.2 (99))

5. Яценко Т. Методичні орієнтири сучасної шкільної літературної освіти. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2011. №7-8. С.15– 17.

*Костак Аліна,
студентка групи ПО-1м
Мукачівського державного університету
Науковий керівник: д.пед.н., доцент Молнар Т.І.*

Позаурочна робота з формування міжкультурної компетентності здобувачів початкової освіти

У контексті модернізації початкової освіти та впровадження концепції «Нова українська школа» важливого значення набуває міжкультурна освіта, що має своїм завданням формування в учнів уявлення про різноманіття культур та їх взаємозв'язок, виховання толерантного ставлення до відмінностей між представниками різних культур, розвиток вмінь і навичок взаємодії в сучасному полікультурному світі на основі толерантності та взаєморозуміння.

Актуальність окресленої проблеми пояснюється сприятливістю молодшого шкільного віку до виховних впливів, закладанням морально-культурних основ особистості молодшого школяра, що активно формують його характер, установки, стереотипи поведінки, мислення, світогляд. Саме на початковому етапі навчання важливо прищеплювати національні та загальнолюдські цінності, виховувати поважне ставлення до іншої культури та формувати міжкультурну компетентність здобувачів початкової освіти.

Питання міжкультурної компетентності особистості розглянуто в дослідженнях І. Васютенкової, Л. Данилової, Н. Філатової та ін. У працях В. Зарицької, В. Євтуха, Н. Терентьевої та ін. окреслено основні засади міжкультурної взаємодії та комунікації. На важливості партнерства у спілкуванні представників різних етнічностей, суб'єкт-суб'єктної взаємодії акцентовано увагу І. Бехом, А. Петровським та ін.

Сприйняття світу як системи багатогранних форм існування культур, мов, ідей, поглядів й усвідомлення їх різноманітності та єдності зумовлює необхідність виховання в учнів таких якостей, як толерантність і повага до представників національних меншин, інших культур, релігій та поглядів. Перед початковою школою стоїть важлива мета – формування особистості

молодшого школяра, у якій сформовані відповідні компетентності, необхідні в сучасному житті. Для досягнення цієї мети важливо створити позитивний характер взаємовідносин між учнями, представниками різних культурних груп, зокрема між культурною більшістю та культурною меншістю. Слід ознайомлюватися з прикладами успішної взаємодії з національними культурами, громадами, які формують спільну культурну спадщину українського суспільства. При цьому важливо уникати демонстрації переваги однієї культури над іншою та зосередитися на позитивному взаємовпливі та подібності між ними [2]. У зв'язку з мовним, етнічним, релігійним та регіональним розмаїттям суспільства, такий підхід є особливо актуальним для української педагогіки.

Міжкультурну компетентність можна визначити як готовність до здійснення міжкультурної комунікації на основі толерантності до інших культур, стійкого інтересу до менталітету національних меншин [1]. Розвиток міжкультурної компетентності допомагає не тільки жити в гармонії з представниками інших націй та культур, але й успішно взаємодіяти з ними, зокрема в умовах глобалізації та культурного розмаїття.

Освітній процес початкової школи має значний потенціал у формуванні міжкультурної компетентності учнів. Разом з тим, важлива роль у розширенні та поглибленні знань здобувачів початкової освіти належить спеціально організованій роботі в позаурочний час. Метою такої роботи є формування особистості молодшого школяра як суб'єкта національної культури, розвиток культури міжнаціонального спілкування, засвоєння соціальних норм і моральних цінностей, формування готовності та вміння жити в поліетнічному середовищі.

Необхідно ставити перед учнями такі завдання, як глибоке й усебічне опанування культури рідного народу, формування уявлень про розмаїття культур у нашій країні та світі, внутрішнього прийняття рівноправності народів та рівноцінності їхніх культур, виховання позитивного ставлення до культурних відмінностей як чинника поступального розвитку світової цивілізації й самореалізації особистості, створення умов для залучення та інтеграції підростаючого покоління до культури інших народів, переважно тих, які проживають в Україні, а також виховання представників усіх національностей у дусі взаєморозуміння, довіри й толерантності, готовності до позитивного міжетнічного та міжкультурного діалогу.

Як слушно зауважує І. Сухопара, позаурочна діяльність є необмеженою в часі та не передбачає оцінювання школярів. Це створює можливості для неформального спілкування між учнями та вчителем, а також для розвитку толерантних, доброзичливих емоційних відносин.

Крім того, така діяльність сприяє цілеспрямованій роботі з формування толерантності в молодших школярів та забезпечує можливість своєчасної діагностики й корекції цієї особистісної якості [3].

Важливо зауважити, що успішна реалізація позаурочної роботи з формування міжкультурної компетентності учнів можлива, якщо дотримуватися певних принципів її організації: добровільності, особистісного орієнтування, послідовності та наступності, системності. Ефективність такої роботи буде залежати від правильного вибору напрямків, форм та методів роботи.

Позаурочна діяльність відкриває можливості досліджувати різні напрямки діяльності. Серед них можна виділити *світоглядний напрямок*, який включає бесіди, розповіді, оповідання, повідомлення та читання; *суспільно-корисний напрямок* – екологічний рух, походи, дослідження історичних пам'яток, краєзнавчий пошук і створення шкільних музеїв, вивчення історії свого міста, села, вулиці, школи та родини; *трудовий напрямок* – освоєння народних ремесел, промислів, виготовлення альбомів, газет, підготовку виставок, колекцій та гербаріїв; *пізнавально-розвиваючий напрямок* – бесіди, вікторини, олімпіади, турніри, клуби народної творчості, усні журнали, диспути, години запитань і відповідей, аналіз різноманітних ситуацій, уявні подорожі та зустрічі з видатними людьми; *художньо-естетичний напрямок* – вечори народної пісні й танцю, свята рідної мови, театральні виставки, конкурси дитячої творчості, свята з використанням українських традицій, обрядів та звичаїв; *військово-спортивний напрямок* – змагання з народних видів спорту, козацькі забави, народні ігри та туристичні змагання.

Виклад спонукає до висновку, що позаурочна діяльність має важливе значення для формування міжкультурної компетентності здобувачів початкової освіти. Ця діяльність допомагає розвивати повагу до національних цінностей та власної культури, а також прагнення до знання та розуміння особливостей інших культур. Крім того, вона сприяє розвитку здатності до взаємодії та спілкування з представниками інших культур як рівноправними партнерами.

Список використаних джерел і літератури:

1. Молнар Т. І. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до роботи в міжкультурному освітньому просторі: регіональний аспект. Перспективи і пріоритети педагогічної освіти в епоху соціальних викликів: монографія / Г. В. Товканець та колектив авторів. Мукачево: Редакційно-видавничий центр МДУ, 2021. С. 177–190.
2. Савченко О. Толерантність як цінність шкільної освіти. Інноваційна педагогіка. 2017. № 1. С. 13–16.
3. Сухопара І. Г. Формування у молодших школярів толерантності як соціально-ціннісної якості особистості: теоретичний аспект. Наукові праці, Донецьк «ДонНТУ». 2010. № 8 (168). С. 227–231.

Студентська молодь у науці: матеріали всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (Хмельницький, 16 травня 2023 р.)

Міністерство освіти і науки України
Хмельницька обласна рада
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Наукове товариство студентів, магістрантів, аспірантів,
докторантів і молодих учених

Наукове видання

*Матеріали
всеукраїнської студентської науково-практичної конференції*

Студентська молодь у науці

Відповідальна за випуск:

Шоробура І.М., ректор Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії,
доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України

С 88 Студентська молодь у науці: матеріали всеукр. студ. наук.-практ. конф.
(Хмельницький, 16 трав. 2023 р.). Хмельницький: ХГПА, 2023. 377 с.

Комп'ютерний набір: *Крищук В.Л.*
Комп'ютерна верстка: *Крищук В.Л.*

Підписано до друку 19.05.2023 р. Здано до друку 19.05.2023 р.
Формат 60 x 84/16. Гарнітура Book Antiqua. Умовн.друк.арк. 22,08
Друк офсетний. Тираж 100 прим. Зам.№ 23/19-05.

Науковий відділ
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Україна, 29013, м.Хмельницький, вул.Проскурівського підпілля, 139
тел.: (0382) 79-59-45
e-mail: kgpa_nauka@ukr.net

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>